

SMIL og PEPPER

- Jeg er mest stolt av arbeidet for å heve kompetansen på operatørnivået. Det er spesielt på grunn av vår kompetanse og fleksibilitet at vi i dag er i det øvre skiktet både innenfor Celsa og ellers i Europa. Erttertida har vist at vi var kloke da vi under omstillinga rundt 1990 gikk aktivt i gang med tiltak for å heve kompetansen i bedriften.

Dette sier Bjørnar Jakobsen. Den 27. juli 2007 forlot han personalsjefkontoret på Celsa Armeringsstål til fordel for en tilværelse som AFP-pensjonist. Da var det vel 41 år siden han første gang stemplet inn med arbeidsnummer 5783 på Råjernverket som opprydder og ferieavløser ved Norsk Jernverk. Bjørnar har gått livets skole. Han har ettårig handelsskole som øverste formelle utdanning. Men gjennom en lang rekke kurs fra Jern og Metall og Heimevernet, og senere flere lederkurs, har han tilegnet seg nødvendig bakgrunn. Kanskje er det et paradoks at han, som selv ikke har fagbrev, har ivret slik for å heve kompetansen, spesielt på operatørnivået.

- Det gjør at jeg kanskje forstår behovet for å jobbe aktivt med kompetanse.

Arbeidet med lærlingene er alfa og omega. Det er en satsing vi må holde fast på, som kjernen i arbeidet med kompetanseheving i bedriften. Vi måtte hatt betydelig høyere bemanning uten så god fag-

utdanning som vi har i dag. Det ville igjen ha truet hele eksistensen vår, mener Bjørnar. Alderssituasjonen på operatørnivået er rimelig god i Celsa Armeringsstål. Gjennomsnittsalderen ligger 46 år, mens det for funksjonærene er noe høyere. Dette er et resultat av godt og bevisst arbeid, mener Bjørnar, som også tror de er godt rustet framover kompetansemessig.

- Det er ennå flere utfordringer. Flere store årskull skal gå av med pensjon. Å jobbe aktivt mot skoleverket vil være like viktig framover som det vi har gjort de siste ti årene, sier han.

Når han nå tar farvel med jobben tar han med seg et lite gullkorn han fikk i brev form av en tidligere lærling: "Jeg vil bli som deg når jeg blir leder".

- Det er klart slikt varmer!

Bjørnar hevder det mest positive han opplever i hverdagen er besøk av elever og lærere fra skolene.

- Jeg lærte mye av vår tidligere sjef, Bo-Erik Wennberg som var tydelig på at vi som ledere måtte delta aktivt selv i arbeidet, blant annet med lærlinger. Han mente at dette var et arbeid man ikke kunne delegere bort, forteller Bjørnar. Og viser til at det er noe han også har prøvd å leve opp til.

Bjørkvatnet og Tysfjord

Nå har Bjørnar Jakobsen overlatt personalsjef-roret til Morten Øvermo. Han er nå kanskje å finne på hytta ved Bjørkvatnet, like ved Tårna. Her er de ofte, mer enn fire av fem helger, hele året i gjennom. Bjørnar og hans bedre halvdel, Helene, driver aktiv fiske, sommer som vinter. I flere år har han hatt hengende lekke skrytebilder på kontoret, med seks store ørreter, fra halvannet til seks kilo, tatt på stang

i Bjørkvatnet.

- Den største jeg tok var på 8,5 kg. Men det er Helene som er fiskeren i familien. Hun har tatt utrolig mange storfisk. Jeg er egentlig bare med, forteller han.

Nå går han med planer om å kjøpe seg et godt fotoapparat.

- Så kan jeg rusle rundt å fotografere mens Helene står med fiskestengene.

Han bedyrer at han ikke har planer om å bli noen stor fotograf. Det skal

bli en hyggelig hobby, som kan kombineres med fisket.

Svigerdatteren og ett av barnebarna er ivrige amatørfotografer, og medlemmer i kameraklubben. Så han regner med å få noen tips derfra.

Nå har de imidlertid også fått et nytt sted å ta vare på. I fjor overtok Bjørnar gården etter foreldrene på Drag i Tysfjord, med hus og tomt som skal utbedres og holdes ved like.

- Det er mye å ta tak i, av fiksing, maling og reparasjoner. Og etter mange år som sjef har jeg derfor utnevnt Helene som formann. Det blir ingen fritidsproblemer de neste ti årene. Til da må jeg vel ha blitt voksen, slik at jeg har vett til å ta det litt roligere, bedyrer han.

I tillegg har han tenkt å ta opp igjen litt politisk aktivitet, uten at han vil binde seg slik at han må være tilstede hele tida i Mo i Rana. Han vil ikke slippe den nyvunnede friheten like fort som den kom.

Politiker og tillitsmann

Råjernverket var en AP-bastion på 1960-tallet, da Bjørnar begynte der. Her arbeidet kjente personer, som Einar Holm, Arnold Sundqvist, og den fire år eldre Svein Bogen. Bogen skulle bli ordfører tjue år etter at de møttes over sleik, spade og trillebår i den støvfylte femteetasjen på Råjernverket.

Bua ble arnested for mer enn kaffedrikking og kortspill. Her ble det mange og lange diskusjoner, og unge Bjørnar ble trukket inn i Mo AUL.

På slutten av 1970 takket han ja til en jobb som butikkbestyrer i Drag. Den unge familien reiste nordover igjen. Men knappe tre år senere var de tilbake på Mo. Nå fikk han jobb i Grovverksadjustasjonen, og snart kom han inn i gruppestyret og senere som formann.

En gang da han ledet forhandlingsutvalget i Grovverksadjustasjonen hadde de møte med ledelsen. Møtet hadde ikke vart lenge før ett av medlemmene i gruppas forhandlingsutvalg avbrøt sjefen med følgende replikk: "Din lederstil hadde passet bedre i Sør-Afrika, men faen

ikke her.”
Sjefen ble hakkende forbannet, og det resulterte i at de måtte ta en halv times pause i forhandlingene, slik at han fikk roet seg ned. I 1977 ble Bjørnar Jakobsen valgt til nestformann i Jernverksklubben. Han var heltidstillitsmann til september 1980, da han begynte i personalavdelingen. Selv hevder han at han egentlig fikk lite pepper da han “skiftet side” og ble avdelingsleder. - Jeg snakket mye med Edvard Johnsen og de andre før jeg tok jobben. De hadde stor forståelse for betydningen av å ha en fast jobb og ikke basere framtida på å måtte stå på valg hvert år, forteller Bjørnar. I første omgang fikk han ansvaret for ansettelser av timelønnede. Han slapp derved å skulle gå rett i forhandlingene med tidligere fagforeningskollegaer. Bjørnar ble valgt inn i kommunestyre og formannsskap i 1979 for Arbeiderpartiet. Han satt i to perioder, og var varaordfører i 1983-1984. Senere har han også vært medlem av kommunens administrasjonsutvalg i flere perioder. Han valgte selv å tre tilbake etter to år som varaordfører. Mange oppfattet ham som Arbeiderpartiets kronprins i Rana, på samme måte som han var kronprinsen i Jernverksklubben fire år tidligere. - Jeg hadde en god jobb, men poli-

tikken tok mye tid. Jeg opplevde at jeg kjente ungene mindre og mindre, og jeg så også etter hvert kona for lite. Da valgte jeg å trappe ned politikken for å få mer tid til jobb og familie. Det har jeg ikke angret på ett eneste sekund! sier han. En politiker som Bjørnar har stor respekt for var Einar Gerhardsen. Han besøkte Mo i Rana på slutten av 1970-tallet, som pensjonist. - Jeg hadde æren av å kjøre ham rundt på Jernverket. Vi var bare på besøk i kantiner der vi møtte arbeiderne. Gerhardsen ville snakke med folk, han ville høre deres meninger. Når kjente politikere i dag besøker industriparken sammen med de lokale så besøker de først og fremst direktørkontorene. Jeg forstår godt at mange da mister støtte fra “folkene på gølvet”, sier den tidligere varaordføreren. Selv om Bjørnar kan vise til en spennende karriere i jobben, er det likevel i Heimevernet han fikk sin raskeste karriere. Han startet som menig, og endte opp som kaptein og nestsjef i Rana HV-distrikt. - Jeg har tatt det meste av de kurs jeg fikk tilbud om, fra lagførerkurs til områdelederkurs 1 og 2, forteller han. På slutten av HV-karrieren møtte personalsjefen og HV-kapteinen seg selv i døra. Etter en viss strid om lønnsforhandlingene på jobben fant klubbavisa det betimelig å gi pepper til Bjørnar. Under feltøvelsen dette året ble kapteinen tatt som fange, og som høyere offiser i “Fi” ble det gjort diverse forsøk på avanserte avhørsteknikker, deriblant ved å forsøke å skjenke fangen full på dårlig heimbrent. Han knakk imidlertid ikke sammen i forhøret, og oppga heller ikke vital informasjon som kunne ha påvirket øvelsens utvikling. I ettertid ble det derimot gitt en lett tendensløs videreformidling av episoden for klubbavisas lesere. Stor respekt for Edvard Johnsen - Edvard var en fantastisk person som jeg hadde stor respekt for. Han var en talsmann for de små i samfunnet, og han sto for redelighet og ryddighet, mener Bjørnar. Han trek-

ker fram som eksempel på hans ryddighet det arbeidet han gjorde for å få vaskerne opp på likt nivå med andre ansatte på Jernverket på begynnelsen av 1980-tallet, både i lønns- og arbeidsforhold. Edvard sto for å holde på formalitetene, og forhandlingene var alltid svært formelle. Der tiltalte de hverandre som Søfting og Johnsen, og det var først midt ute i forhandlingene, når temperaturen steg en del hakk, at de gikk over til å bruke fornavn. De to hadde stor respekt for hverandre. Samtidig var de begge med i Ferielaget og kunne også stå sammen i dugnadsarbeid, også for å tømme utedassen. Men Edvard skilte tydelig mellom fritid og jobb. - Edvard var som en terrier, han var ikke redd noe. Og han var steinhard på at vi skulle holde på disiplinen. Man skulle ikke ta ordet uten at det var klarert på forhånd, både i forhold til egne og motparten. Han gikk heller ikke av veien for å understreke et argument ved å slå knyttneven i bordet. Jeg lærte mye av Edvard. Ikke minst om at man skal stå for det man har sagt, uansett faen!

Både smil og pepper

Bjørnar er kjent for å kunne omgås de fleste. Han smiler lett, og når situasjonen er der så kommer også latteren fort. Han kan gjerne være ramsalt i replikken, og han går heller ikke av veien for å ri kjeft og spre grove gloser. Så tar han da også selv imot grov kjeft uten å bli særlig satt ut av det. Et eksempel er en uttalelse fra Atle Hiller til Klassekampen midt på 1980-tallet at han hadde “tvinga den sosialdemokratiske personalkontor-representanten til å “ete gras” og gje han jobb på Jernverket”. Hiller ble ansatt i 1983, og mente det var et poeng med Bjørnars politiske holdning i forhold til jobben. Bjørnar har overlevd mange direktører i sine 26 år på personalkontoret. Nå er det han selv som takker av og overlater roret til yngre folk. Direktørrekka innehar navn som Per

På besøk i kontrollrommet til Stålovn ble det tid til både gode historier og forpostfektninger til de pågående lønnsforhandlingene. Her er Bjørnar sammen med Håkon Løkås.

Bakken, Ørnulf Valla, Einar Berg, Per Havdal, Bjørn Bjørkmo, Bo-Erik Wennberg, Ragnar Østby, og nå Pere Petit. Også navnet på arbeidsgiveren har endret seg en rekke ganger; Norsk Jernverk, Fundia Norsk Jernverk, Fundia Bygg, Fundia Armeringsstål, og nå Celsa Armeringsstål. - Jeg har stort sett levd godt med de forskjellige direktørene jeg har arbeidet under. Jeg har ikke kommet på kant med noen av dem, sier Bjørnar, som syntes det var meget positivt da Ragnar Østby kom tilbake og tok over jobben etter Wennberg. Østby kjente ham fra omstillingstida. Kanskje var Bo-Erik Wennberg den

mest fargerike av dem. Han var svært spennende å jobbe med, og snudde opp ned på alt og alle. Han satset mye på kompetanse og kompetanseutvikling, og særlig på operatørnivået. Han var også omstridt, og enkelte så på ham som en funksjonærdødare. - Bo-Erik hadde utrolig god kontakt med de ansatte i produksjonen. Men han var også kjent for å kunne være steinhard i sine beslutninger, forteller Bjørnar. Når dette leses har han for lengst ryddet seg ut av kontoret. - Jeg forlater jobben med gode følelser og vil i den sammenhengen spesielt takke Brita som har holdt ut med meg hver dag på jobb fra

jeg startet på personalavdelingen i 1980. I slike jobber som det jeg har hatt må man regne med å få pepper av og til. Det hører med, ikke minst i vanskelige tider. Det har slett ikke bare vært en dans på roser, men når jeg skal oppsummere tida på verket så er det med gode følelser for arbeidsplassen, sier Bjørnar Jakobsen. Han avslutter med å ønske alle ansatte i Celsa, og øvrige bekjente i parken, lykke til videre med en klar målsetting om et sterkt industri-samfunn i Mo.